

El Centaure

El centaure, criatura salvatge, forta i veloç, meitat home, meitat cavall, és uns dels personatges més populars a la mitologia clàssica.

Segons la literatura homèrica i els textos de Virgili i Ovidi, entre altres, els centaures són éssers violents i agressius, que viuen als boscos i les muntanyes, mengen carn crua i lluiten amb arcs i fletxes, troncs d'arbres o roques. L'embriaguesa, la persecució de les dones i la lluita són les seves pràctiques més habituals, encara que alguns acompanyen el carro de Dionisos i es refinen amb el tracte amb els homes. En aquest sentit, Quiró –conexedor de l'art de la medicina- i Folo són considerats centaures tranquils i hospitalaris que estimen i ajuden els homes.

Orfeo entre animals. Mosaic procedent de Jerusalem. Segles V-VI. Museu Arqueològic d'Istanbul

El tema del centaure és freqüent a l'escultura, el relleu i la pintura de vasos grecs, etruscs i romans. Possiblement, la imatge més antiga conservada és una terracota datada cap a l'any 900 a JC, mentre que les figures que decoren les metopes del temple del Partenó a Atenes i del de Zeus a Olímpia, que mostren, respectivament, la lluita dels centaures amb els lapites i la seva participació en els treballs d'Hèracles o Hèrcules, són, tal vegada, les representacions més conegudes.

La fi de la civilització clàssica no suposà la desaparició del centaure. A l'època medieval forma part del bestiar popular que decora capitells i relleus de les esglésies i clustres en els quals la seva presència es relaciona amb l'home salvatge, antítesi de l'home civilitzat, o amb el dimoni.

El Renaixement portà de nou els centaures a la literatura: Dant els troba en passar per l'Infern a *La Divina Comèdia* i Maquiavelo indica que, el Príncep, com Aquil·les i altres prínceps de l'antiguitat que van estar educats per Quiró, ha de saber emprar i equilibrar les qualitats d'una naturalesa doble: humana i salvatge. Des d'alesho-

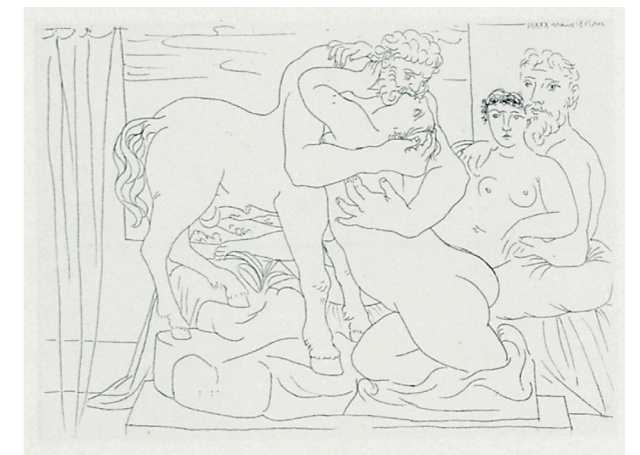
Centaures i lapites. Metopes del Partenó. British Museum

res i fins a l'actualitat, el centaure ha estat motiu d'inspiració de nombrosos artistes, des de Miquel Àngel i Botticelli a Rubens o Picasso entre molts d'altres.

El Museu Frederic Marès mostra aquest centaure de plom amb el tors humà sostingut per dos forts remes i encara que li manquen les potes frontals i una part del braç dret, podem suposar que s'enfronta a un adversari brandint una estaca.

Encara que no sabem, amb certesa, quina és la seva procedència, alguns estudiosos l'identifiquen com la figura amb cames i peus de cérvol, esmentada a l'inventari de la casa de Miquel Mai.

Miquel Mai (Barcelona finals del segle XV – Madrid 1546) va ser vice-canceller de l'emperador Carles V. Per aquest motiu, va passar llargues temporades a Itàlia on, portat per la seva formació humanista, la seva admiració pel món clàssic i el seu afany de col·leccionista, va adquirir tota una sèrie

Pablo Picasso, *Escultor i la seva model amb un grup escultòric que representa un centaure abraçant una dona.* París, 1935

d'obres antigues i renaixentistes –entre les quals es trobaria el nostre centaure- que van servir per decorar la seva casa, avui desapareguda, situada a la plaça de la Cucurulla, molt a prop del Museu Frederic Marès.